

Braşov

Brad

Baia Mare

Surduc

Sibiu

Cluj

Lugoj

Lugoj

Sibiu

Sighet

ujvet

Sighet

U. É. K.

ozsény

el Mátyás Déva.

lodul-Mare

Huedin

jó zsidó

W KELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

OFIZETESI ARAK

Romániában	
Egész évre	— 850
Félévre	— 460
Negyedévre	— 240
Egy hónapra	— 85
Egy szám ára pályaudvaron és vidéken is 4 lei	
Bukarestben	— 5-

Csehszlovákiában	
Egy hónapra	— ck 30-
Egy szám	— 1'50

SZERKESZTŐSÉG, KIADÓ
HIVATAL ES NYOMDA

Kolozsvár, St. Baron
Fap. (Brassai-utca) 10.

Szerkesztő: Szerkesztőség

Kiadó: — 977

N. Sz. — 558

Kéziratok kizárólag a szerkesztőséghez címzésül kéziratokat nem dünk vissza.

1924 október 10 Péntek

Cluj-Kolozsvár * VII. évfolyam * 228. szám

5685. Tisri 12

Tragikus következetesség

A következetesség szép erény, ha nem megy a mécsk bérére. De amint valaki, főleg felelős állásban levő férfi, hősi erényeit a közösség kárára gyakorolja, az az erény többé nem erény, hanem bűn. Ilyen hősi erény a Bratianu Vintila is, akinek tragikus csőkönyösségét, mellyel a mindent túlnyúló deflációs politikákhoz ragaszkodik, többé nem menti a következetesség, a jellem szilárdsága. Románia ipara és kereskedelme végzetes lejtőre került, melyen — úgy látszik — nincs többé megállás. Henriknak, a negynak, Páris megért egy misét, Bratianu Vintila különbözők éri megét Henriknél, neki nem ér meg egy ország boldogulása egy kis következetlenséget. Pedig ez a következetlenség ezáltal sokkal több hozzáférés jele volna, mint az a bigottság, mellyel a pénzügyminiszter ur deflációs elméletéhez ragaszkodik. A mélyebb belátást nélkülöző következetességnek — sajnos — meg van az a természetes hátránya, hogy kihívja maga ellen a hajlékonyabb természetek következetességét is, mely kiegészítve a „kezdeményező” csőkönyösséggel, tökéletesen elvégzi a pusztításnak még hátralevő részét.

A passzív rezisztencia, amelyet a nagyiparosok szövetsége Bratianu pénzügyi politikájával szembe szögz, ennek a felidézett következetességek első lánczeme, mely a gazdasági kényszerítések kohójában kovacsoltatván, s ligha fog egykönnyen elpatanni. Nem demonsráció a nagyiparosok határozata, ha ez volna: mi itélők el legelősebben. Nem, a passzív rezisztencia szükségesség szüleménye; talán azok ragaszkodnak hozzá majd legjobban, akik egyébként személyes hívei Bratianu Vintilának. A passzív rezisztencia kimondására az a primitív gazdasági törvény kényszerítette Románia nagyiparosait, hogy hitel nélkül nincs szisztematikus termelés, uszorkamat mellett nincs vásárlóképesség s így a gyárak — akarva — nem akarva — üzemiük redukciójára kényszerülnek, ha csak nem akarják — a profit hiánya mellett — még ököiket is felemészteni. A pénzügyi szorongás az a circulus vitiosus, mely egy bizonyos kiséleti idő leteltével megújja a visszatérés hálátlan sportját és dermedve áll meg a gazdasági örvény szélén.

Bratianu Vintila presztizs politikáját olyan terrénumon folytatja és folytatta, mely beleö termézeténél fogva nem bírja el ezt az „erkölc.” irányzatot. A pénz törvényei szorosan összefüggnek a termelés folyamatával aki ettől függetlenül akarja egy ország pénzügyeit, — az éppennyug cselekszik, mint a szobatudós, aki az élet törvényeit saját képzelete alapján és nem realis megismerés útján akarja definiálni. Mit ér a lej kurzusának emelkedése a külföldi piacokon, ha idelelenn a pénzhiány megfojtja a forgalom minimális lehetőségét, ha a termelés redukciójá folytán megfosztja kereseti lehetőségét a gyárost s közvetve kenyerétől a munkást? A pénz a kínálat és kereslet motorikus hajtóereje, ha van; motorikus gátló ereje lesz akkor, ha tényleges mennyisége nem alkalmazkodik a realis szükségletekhez. Ez utóbbi áll a mai helyzetre. Bratianu Vintila tudván tudja ezt és hogy mégsem segít rajta, ebben presztizs politikája, az a következetessége gátolja meg.

Ebben a következetességben nem his része van a külföldi kölcsön elmaradásának is. Létektanilag nagyon könnyen érthető, hogy a következetesség megerősíti bennünk a sikertelenség okához való ragaszkodásunkat. Ezt cselekszik Bratianu Vintila is, aki fixa ideája kedvéért — úgy látszik — hajlandó feláldozni még az ország szociális nyugalma is. Mert a termelés redukciójá a szociális nyugalom felborulására egykönnyen veze het. Ha megállnak a gépek,

melyeket nem táplál többé a pénz bűvés fűtőereje, nemcsak tízezerrel munkások válnak majd munkátlanná, hanem fokozódottabb méretekben drágul meg az áru, a termelés, melynek nincs meg többé az a lehetőség, hogy piacra találjon. Így aztán a vámvédelem is merő fikcióvá torzul, mert a megnövekedett iramú, fölös tartalmu külföldi iparok alacsony árakkal igen könnyen betörik a vámsorompók kapuit.

Sajnos, Bratianu Vintila következetességét még az a kevés következetlenség sem menti, hogy miatti a lej magas árfolyamának egyedül üdvözítő voltát zengi, bent az országban az árfolyamemelkedést megcsufoló horribilis tarifaemelések vannak folyamatban, melyek a pénzszerzésnek egyetlen lehetőségét: az exportot is lehetetlenné teszik s egyben a

termelést is megdrágítják.

A harc megkezdődött. Hisszük, hogy Bratianu Vintila tragikus következetességét a gazdasági törvények, a létéért küzdő társadalmi, ezáltal ipari szolidaritás a fölösleges rekvizitumok közé dobja. Még egy hadvezérnek sincs joga hűnek marxmai elméletéhez, ha ez katonák életébe kerülhet és nem győzelem a vége. Ma minden ország gazdasági háboruban áll, pénzügyminiszterek s hadvezérek. Bratianu hadvezéri következetessége már csak azért sem jogcsult, mert feltétlen vereség után még Napoleon sem engedte meg magának a következetesség fénytűzését. Az államférfi jellemzilárdasága csak addig jogosult, míg az ország hasznára van. Aki ezentul is jellemzilárd, az magár emberi életében lehet csodálatraméltó, de mint államférfi — bűnözők. (s. l.)

Tetőpontján az angol politikai válság

Tizenegyedszer is leszavazták a Macdonald-kormányt. A munkáskormány reméli, hogy a király hozzájárul az új választások kiírásához

(London, október 9. Az Új Kelet tudósítójától.) Az angol politika nagy napja, mint előre látható volt, a Macdonald-kormány tizenegyedik leszavaztatását hozta meg. Ezal ma még beláthatatlan válság vette kezdetét. Zsűfőleg telt ház előtt indokolta meg a parlament ülésén Sir Robert Horne, a konzervatívok szónoka, az unionisták bizalmatlansági indítványát, amelyben hibáztatják a kormányt és a fállamügyészt, aki a „Workers Weekly” kommunista hetilap szerkesztőjét, Campbell felmentette az ellene emelt vád alól. Simon, a liberálisok egyik vezére eredetiben bemutatva pártjának módosító javaslatát, amely parlamenti vizsgálóbizottság kiküldését látja szükségessé annak megállapítására, hogy Sir Patrick Hastings korszakos politikai felettesei milyen mértékig tettek kísérletet az ügyesség vétkényének befolyásolására.

Macdonald tiltakozik a kommunizmus vádjá ellen

Macdonald erélyesen visszautasította a liberálisok gyanúsításait és kijelentette, hogy nem tudott elzetesen sem a bűnvádi eljárás megindításáról és Campbell letartóztatásáról, sem pedig a bűnvádi eljárás elejtéséről és Campbell szabadlábrahelyezéséről. A kormánynak eltökélt szándéka, hogy Angliában elfojtsa a kommunista propagandát. A munkáspárt tagjai és a miniszterek nem kommunisták, sőt szembeszállnak a kommunizmussal. Egyben bejelentette, a kormány azonnal elhagyja helyét, ha az alsóház elfogadja a liberális indítványt.

Asquith volt miniszterelnök kijelentette, hogy a liberálisok hajlandók a vizsgálóra vonatkozólag gyakorlati értékű ellenindítványt honorálni. Baldwin a konzervatívok nevében fenntartás nélkül támogatja a vizsgálóbizottság kiküldéséről szóló indítványt. Szerinte a kormány dolga mérlegelni, vajjon új választások szükségesek-e. Hastings főügyész eltávolításával az egész incidens elsimult volna. A vita végén Thomas államtitkár kijelenti, hogy a liberális indítvány méltatlan pártmanőver. A kormány ellene van mindenféle vizsgálatnak, habár a főügyész nem is tartozik a munkáspárt vezérekéhez, de Hastings elejtése a kormány erkölcsi hitelét ásná alá. Ha az alsóház döntése kedvezőtlen lesz a kormánynak, az ország közvélményéhez fordulnak.

Leszavazzák a kormányt

Ezután kezdetét vette a szavazás, melynek eredményeképpen 367 szavazattal 197 ellenében bizalmatlanságot szavaztak a Macdonald-kormánynak. A félhivatalos Reuter-iroda szerint a kormány parlamenti veresége után az alsóház feloszlata elkerülhetetlen. Macdonald a ma Londonba érkező királytól kéri fogja a Ház feloszlatahoz és az új választások kiírásához való hozzájárulását. A lapok

szerint azonban György király nem járul hozzá Macdonald kívánságához, mert azt hiszi, hogy az ország most nem akar új választásokat és így a parlament feloszlataására nincs szükség.

A munkáspárt optimista

Az alsóház tegnap éjeli ülése után Macdonaldot a folyosón éljenzéssel és vörös zászlóval üdvözölték, amire a konzervatív képviselők az angol himnusz éneklésével válaszoltak. A tömeg azután lakására kísérte a miniszterelnököt, aki kijelentette, hogy Anglia fog még hallani róla és a munkáspárttól. A lapok értesülésével szemben a kormányhoz közelálló körökben biztosra veszik, hogy György király mégis felhatalmazza Macdonaldot a mai audencián az új választások kiírására. Az alsóház feloszlataását október huszadikára, az új választásokat pedig november tizenötödikére tervezik. Hír szerint a liberálisok és konzervatívok egységes polgári pártban fognak résztvenni a választásokon.

Páris, okt. 9. Franciaország fővárosában feszült érdeklődés kíséri a londoni eseményeket. A lapok nyugodtan tárgyalják a fordulatot, a nacionalisták pedig örülnek a munkáskormány leszavaztatásának.

A londoni lapok általában új választásokat várnak. A teendőkről — írja a „Daily Telegraph” — a ma délelőtti minisztertanács fog végérvényesen dönteni. A kormány szándékait Macdonald bejelenteti majd az alsóházban is. A „Daily Chronicle” szemére hányja a kormánynak, amiért fel akarja oszlatni az alsóházat. Megállapítja, hogy a liberálisok és a munkáspárt kétszértéki együttműködési kísérlete meghiúsult. A „Daily Express” ellenzi az új választásokat.

Megszövegezték a trónbeszédet

Bucuresti Bukarest, október 9. Ma délelőtt minisztertanács volt. Duca külügyminiszter bécsi jelentései alapján beszámolt a miniszterelnök ottani látogatásáról. Mosoiu tábornok közmunkügyi miniszter a legutóbbi árvíz-károkról tett jelentést és javaslatára a minisztertanács elhatározta a sérült hidak azonnali kijavítását. A minisztertanács kisebb folyók ügyek elintézésével véget ért. A tanácskozás végeztével Duca, Constantinescu Alexandru, Bratianu Vintila és Marzeou miniszterek végleg megszövegezték a trónbeszédet a miniszterelnöktől érkezett direktívák alapján. Bratianu Jonel miniszterelnök október 14-én, a parlament megnyitásának előestéjén érkezik a fővárosba. A miniszterelnök még az nap előterjeszti a királynak a trónbeszédet ratifikálás végett. Az „Adeverul” jelenti, hogy a kormány új belügyi államtitkárságot akar kredni a közbiztonsági szolgálat vezetésére.

Közzétették az orosz pogromok statisztikáját

70.000 halott, 200.000 árva és félmillió földöntutó

(Berlin, október 9. Az Uj Kelet tudósítójától.) Mialatt az itteni jóléti intézmények központjai lázas munkával dolgozzák ki az el-ársvult zsidógyermek felnevelését és a pogromok és forradalmak viharában tönkrement egzisztenciák fölségélyezését célzó terveket, mialatt konferenciákat tartanak az egész világ jövendői, hogy a zsidó nyomort enyhítsék és a lesüllyedteket talpra állítsák, az alatt Moszkvában összeállították megközelítő statisztikáját azoknak a véres pogromoknak, amik az orosz forradalmak idejében zajlottak le a szovjetek mai birodalmában.

Az egyes pogromok történetét menekültek leírásai alapján 1920 óta gyűjtik Berlinben és Párisban, ahol a zsidó delegáció irattárának legfontosabb és történeti szempontból is értékes anyagát teszik. Ezek azonban nem olyan alapcsak, mint a forradalmak és pogromok színhelyén fölvett adatok, amelyeknek összegyűjtésére a szovjetkormány külön bizottságot rendelt ki. A pártatlanság megőrzése céljából a bizottságban csak zsidó tolmácsok szerepeltek.

Mostanában rendezték a bizottság által összegyűjtött anyagot. A bizottság működése több kerületben elősegítette az igazságszolgáltatás munkáját is. Sok helyütt előkerültek a pogromra uszító és pogromokban résztvevők is, akik azt hitték, hogy véres munkájuk megtorlatlan marad. Ezeket most kiszolgáltatják a bíróságoknak.

Az adathalmazból a követhető összefoglaló adatok számithatnak nagyobb érdeklődésre:

1918 óta a különböző forradalmi és ellenforradalmi harcok során a városokat és falvakat dúló katonaság 1235 esetben rendezett zsidóellenes támadásokat, amelyek majdnem minden esetben emberéletet követeltek. Ahol emberáldozat nem volt, ott a zsidó ifjuság fegyveres szervezkedése előzte meg a reguláris, vagy irreguláris alakulatok betérését. Ez azonban csak kevés helyen sikerült, mert az elvonuló katonaság a városokban és falvakban minden fegyvert összeszedett. Voltak olyan esetek is, amikor a zsidóság az ellene irányított támadásokat ököllal és botokkal védte ki. Ezek azonban csak elszigetelt esetek voltak, a zsidóság legtöbbször a bandák önkényének szabad prédája volt.

Hétszáz zsidó esett áldozatul a pogromoknak, kétszáz árva gyermek siratja a véres viharokban elpusztult szülőjét és ötszáz zsidónak kellett elhagynia megszokott otthonát.

Azokon a vidékeken, amelyeken a zsidók nagy tömegekben éltek, zsidók által benépesített oroszországi kolóniák és zsidó városok teljesen elpusztultak. Nagy kár volt élőlényekben, gépekben és mezőgazdasági felszerelésben. A jelentős felemelt olyan községeket, amelyeken tízenhíszeg egymásután száguldott keresztül a pogrom vihara.

Az orosz közvélemény a statisztika közzététele után hangozan követeli a zsidók által lakott vidékek rendbehhozását és a bűnösök szigorú felelősségrevonását.

Vaitoianu és Franasovici miniszterek távozását követelik az erdélyi liberálisok. Nagyváradról jelentik: Az erdélyi liberális képviselők szerdán értekezletet tartottak Nagyváradon. A felszólalók élesen bírálták a kormány erdélyi politikáját, különösen az utolsó időben lezajlott utlevélpánamával kapcsolatban. Az értekezleten összegyűlt képviselők memorandumot szövegeztek meg, hogy az ország ügyeinek, különösen az erdélyi ügyeknek vezetésében megfelelő képviselést nyerjen. Követelik, hogy a felekezeti kérdéseket és a kisebbségi ügyeket utalják át erdélyi szakembereknek és követelik a régi erdélyi minisztérium visszaállítását. A memorandum rámutat azokra a tulkapásokra, amelyek a regáltól ideszarmazott közigazgatási tisztviselők működése alatt előfordultak. Végül pedig kívánja az értekezlet Vaitoianu közlekedésügyi miniszter és Franasovici belügyi államtitkár azonnali eltávolítását.

A kenderáztatóba fulladt egy hároméves kislány. A osnai csendőrség jelentette a kolozsvári rendőrségnek, hogy Opra János hároméves kislány belefordult a kenderáztató cseberbe és belefulladt. A csendőrség megindította a vizsgálatot, hogy a szerencsétlenségért kik terhel a felelősség.

Németország újból megkezdte a vasuti anyagszállításokat Romániának

Likvidálják a gormán lejbankjegyek ügyét is. Nagyonfontosságú értekezlet a külügyminisztériumban

(Bucarest-Bukarest, október 9. Az Uj Kelet tudósítójától.) Mint ismeretes, a Párisban székelő jövátételi bizottság 33 millió 700 ezer aranymárkában állapította meg Románia részvételét a jövátételi, kárpótlású azokért a kárkört, amelyeket a német hadsereg okozott az 1916. és 1917. évi megszállás idején. Erre az összegre vonatkozólag a román és a német kormányok között olyan megállapodás jött létre, hogy Németország vasuti anyagot szállítson jövátételi számlájának törlesztésére. A vasuti anyag nagyrészt Németország már leszállította két év alatt és most

már csak 9 millió aranymárka értékű anyag jár Romániának,

amelyet a Ruhr-vidéknek a francia csapatok által történt megszállása miatt nem küldhettek el a németek.

Most, hogy a Ruhr-vidék kiürítése részben megkezdődött, a román kormány interveniálni készül Berlinben, hogy Németország újból kezdje meg a jövátételi szállításokat. A hátralevő tartozás törlesztésére Románia speciális megrendeléseket tett a németeknek, köztük 110 fémmel megmunkált modern rendszerű vasuti személykocsi.

Ezek a vasuti anyagnak mielőbbi leszállításáról

tásáról keccden este konferencia volt a külügyminisztériumban J. G. Duca, Vintila Bratianu, Tancred Constantinescu miniszterek, Stefan Pretorian és Nann bukaresti német követ vasuti vezérigazgató között. Az értekezlet elhatározta, hogy mérnökökből álló bizottságot küld Berlinbe, amely átvegye a Romániának szánt anyagszállítványokat. Ezzel egyidőjűleg Pretorian vezérigazgatót utasították, hogy Párisba való utazásakor, ahol

résztesz a nemzetközi vasuti konferencián,

tegyen eleget minden formalitásnak a jövátételi bizottság előtt, amelynek még hozzá kell járulnia a Németországgal újabb kötött megállapodásokhoz. Vele fog utazni két vasuttügyi igazgató is, akik Párisból azután Berlinbe utaznak, hogy jelenlegyenek a vasuti anyagok átvételénél.

Az értekezlet foglalkozott

a németek által a megszállás idején kibocsátott bankjegyek

ügyével is. Miután ugylászik, hogy Németország hajlandó ezt az ügyet likvidálni, hogy Romániával felvegye a régi baráti viszonyt, a kormány a kérdés elintézésére megfelelő instrukciókat küldött Románia berlini követének.

A haldokló Anatole Francénál

A párisi lapoknál már készen vannak a nekrológok

(Páris, okt. 9. Az Uj Kelet tudósítójától.) A költő háza faszorogta, rövid kis utcában áll. Az utca külső képe olyan, mint a kolozsvári Schütz János-utca, csak a házak mások benne. Erystilura tompított, magastetés, kis paloták, zöld lombok között fehérítő, széles falak, magas ablakok, tágas erkélyek. A költő háza az utca közepén áll, rövid, kavicsos ut vezet a kaputól a hall ajtajáig és az ut két szélén halványlila öszirózák. Köröskörül feszült és remegő csönd. A költő haldoklik és a háza környékén hang se mocsan. Ajtaja előtt nem áll kocsi, a kilincset nem adják egymás kezébe a riporterek és a látogatók sokasága nem tolong háza termeiben. Maga van csak, mellette a felesége, egy-két há barát, az orvos és ajtaja előtt néha idegen diákok, írók, művészek. Páris nem érdekli a költő halála és Babylon leánya fekete gépkocsiján bngva robot el háza előtt.

Regrette infiniment... non, c'est impossible, nem, nem lehet, hiába! Az öreg cseléd szomorúan rázza fehérfőzőt, ráncos fejét. Senki, senki sem léphet be a kúszóbőn, csak a két-három meghitt jóbarát. Tegnap még egész estig eszméletnél volt és így minden láma, zörög, hangos beszéd, ajtó csikordulása bántotta és zavarta volna. Tegnap este óta, rövid perceket kivéve, szendargó ájulásban fekszik keskeny vaságyán, de a háza ajtaja továbbra is szigorúan zárva marad idegenek, újságírók és kíváncsiak előtt. Anatole France biztosan nem tud e ridet elzárkózásról, mert a világosság és a szabad emberi beszéd ősz apostola soha senki előtt el nem zárta ajtját. Hiába minden, nem tudok bejutni, de hiába is mennék be... il n'y a personne en bas! Senki sincs idelent!

Kérésre az öreg benne — biztosan bourgnoi születés, mert olyan mulatságos krumplokra van! — kitér a hall ajtaját és egy pillantással végigszaladok a nagy csarnokon. A nagy firenzei faragott asztalon hatalmas vázában vörös lilium, az ajtó mellett sarokban korai perugiai mester madonnaképe, a délutáni aranyos félhomályban szeliden kéklik Mária fejkendője, mély vörös színen uszik a falon nagy perzsa selyemszőnyeg és az ajtóval szemben elefántosant színre sárgult márványkandalló barokk karistidjai domborulnak. Az ajtó lassan bezárul előttem és kint állok a széles folyórán, az öreg burgundi vért cseléddel. Bizony, mondja nagy bólogatással, bizony kevesen jönnek. Csak a régi barátok... mais jeux tous les jours: Hogy mióta beteg? Bizony, tavasz óta már alig igen volt fönt, az egész nyarat hol ágyban töltötte, hol tolésszékekben... mais tout de méme toujours de bonne humeur! Soha semmi az elmult európai nemzedék e böles Diogenesének napos nyugalmát roatani nem tudta! Mindenkit szívesen fogadott, mindenhivel szívesen elbeszélgetett, senkit nem bántott, nem volt házasrtos, nem volt nyugós, tökéletes böles módjára várta a halált.

Mert várta már évak óta és akár mennyire óvták és gondozták hűségess, öreg felesége, öreg cselédei, öreg barátai, öreg volt ő maga is és az elagzott szív nem bírta tovább a munkát.

Az öreg bourgnois kikisér a kerti kapuz, még egyszer végignéznék a keskeny, tipikusan francia kerten, egyik sarakában időragta homokkoszbra az isteni vadásznek, de Apolló nyila, ugy látszik, most már végleg elröppent és száven talála e csöndes ház öreg és böles lakóját.

Végig az utcán mozdulatlan, szinte kitapintható ösz csönd. Egyetlen kocsi sem áll a ház előtt, néha-néha végig megy egy ember a gyalogjárón és bemegy Anatole France házába, egy-két szót vált az öreg cseléddel, átadja a névjejét, aztán elmegy. Eh! Mindeu redakcióban készen van a nagy író életrajza, az „Illustration“-ban készek a klisék, a könyvkereskedésekben előszednek a raktárakból néhány száz kötetet, mert a költő halála után megerősödik egy időre a kereslet a művei iránt, aztán elmúlik egy-két hónap, Anatole France bevoant az irodalomtörténetbe, de a suhanó, az élő élet nem vezet többé tudomást róla.

Csak az a titokzatos fluidum, aminek egy-két atomja haláláig ott lappang mindegyikük egysejjeiben, aki teli éjszaka magányában, ösz vasárnapokon, kora fiatalágában vagy boros férfikorában gyönyörködött a vörös liliumok illatában, éreztinyén Ludláb királyné berának fanyar ízét és el-mélázva hallgatta Sokrates doktor böles elmélkedéseit a hívságos ifju szerelem bolondságairól, csak ez a titokzatos erő sugárzik tovább a szürke ólom-baták közül erre a szerencsétlen agguló világra!

Bergeret mester mindörökre távozik Franciaország szelid földjéről és a szomjas istenek kezze jóakarattal e verőfényes őszel labentik föl megtört szemé előtt a szatszai titok fátyolát, könnyes szomorú, ösz napon, amely bánatában is úgy mosolyog, mint ahogy minden földi dolgoz tudója Anatole France mosolygott a húságok e világára!

A. R.

Az angol liberális párt visszakövet Sir Herbert Samuel. Londonból jelentik: Jól értesült politikai körökben komolyan számítanak arra, hogy Sir Herbert Samuel pártja, az angol liberális párt rá akarja birmi a főamányszút Londonban való visszatérésre és arra, hogy munkarejét ezentul az ország balpolitikájának szentelje. A pártvezetőség nem szívesen látja, hogy ugyanakkor, amidőn a kormánytag szemben ellenzékben van, egyik vezető tag felelős kormányzati állást töltsön be. Azt hiszik, hogy sikerül fel fog Sir Herbert Samuel visszhívni Londonba. Ebben az esetben Parlament lesztina kormányzója átvanná a liberális párt vezetését.

Péntek, 1924 október 10
Bratianu
tel.
Akció a kü

(Cluj-Kolozsváról.) Me Vintila pénz... azt a kijelen... csak aranyfe... miniszter vál... hangoltságot... ügyminiszter... tetlen g... tette. A gy... bédit az a... csökönys... kell megad... több áldozat... számredukció... gatja, hogy... zások vann... esésére fog... gazdasági... tása, mint le... országon bel... a gyáripa... eszközöz... dasági köre... minthogy me... az eszközh... még az a ré... a pénzügy

Ezzel a... kult egy ve... mely a lej... számlitva, a... egyéni uton... ten vannak... kapcsolatban... sabb feltétel... a lej k... let nagyobb

A Gyáripa... gyallások utá... Bratianu Vin... passziv rezis... tovabbi akció... és az export... fogja megin...

Az UGI... október 21... megtartandó... s reméli, ho... komoly és t... Ugy az UG... böz érdek... az ötvensz... kivívását, a... budgetjének... és az érdeke... kes tényező... összeállítás... pénzügymini... kijelentette... alkalmazását... záróózik el... exportuk a... nyegesen cse... érdekeltégek... raudurot te... desügyi min... kal igazolják... ötterszázele... viszonyító t...

A fipar... sen bizony... 1924. év el... előtt több m... minchatezer... A vasuti tar... visszaesés eg... Igy például... 1211 vagon... már csak 24... ból, minek... feletvés, ho... arifeem l s... nok felé m... redukció je

Bratianu Vintila merev pénzügyi politikája a termelés teljes redukálására kényszeríti a nagyipart

Akció a külföldi kölcsön „egyéni” uton való megszerzésére. Memorandumok az exporttarifa csökkentése érdekében

(Cluj-Kolozsvár, okt. 9. Az Uj Kelet tudóstíjtól.) Megírta az Uj Kelet, hogy Bratianu Vintila pénzügyminiszter az Ugir küldöttsége előtt azt a kijelentést tette, hogy új bankjegyek kibocsátására csak aranyfedezet ellenében hajlandó. A pénzügyminiszter válasza a gyáriparosok körében erős lehangoltságot keltett, annál is inkább, mert a pénzügyminiszter csekélyösszege az amúgy is elviselhetetlen gazdasági helyzetet még elviselhetetlenebbé tette. A gyáriparosok körében egyre jobban tért bédít az a felfogás, hogy a pénzügyminiszter csökkenő állapontjára a termelés redukálásával kell megadni a választ. A gyárirpar nem hozhat több áldozatot az országért eladó-odása árán. Az államredukció gondolatát az a körülmény is támogatja, hogy a külföldi államokban óriási áruhalmozások vannak folyamatban, ami feltétlenül az árak esésére fog vezetni s így a romániai iparnak a mai gazdasági katasztrófa közepette nincs más választása, mint lefokozva termelését, az áruhalmozást az országon belül is megszüntetni. Bizonyos, hogy ha a gyáriparosok kénytelenek lesznek ehhez a végső eszközökhöz folyamodni, úgy ez az egész ország gazdasági körében visszahatást fog előidézni, de minthogy más kivezető út nincs: valószínűleg ehhez az eszközhöz fog folyamodni a nagyiparosságnak még az a része is, mely egyébként bizalommal van a pénzügyminiszterhez.

Ezzel a passzívista felfogással szemben kialakult egy úgynevezett „optimista” álláspontot is, mely a lej árfolyamának további javulására számítva, arra törekszik, hogy a külföldi hitelt egyéni uton szerezze meg. Ezek azon az állásponton vannak, hogy a külföldi tőkével közvetlen kapcsolatban lévő vállalatok, az eddignél súlyosabb feltételek mellett tudnának hitelt szerezni, ami a lej külföldi árfolyamának emelkedése mellett nagyobb rázkódást nem hozna magával.

A gyárirpar fegyvere: a passzív rezisztencia

A Gyárirparosok Országos Szövetsége hosszas tárgyalások után végül is abban állapodott meg, hogy Bratianu Vintila pénzügyi politikájával szemben a passzív rezisztencia álláspontjára helyezkedik és további akcióit árúinak fokozottabb értékesítése és az exportlehetőségek biztosításának elérésére fogja megindítani.

Az UGIR vezetősége a további tennőket az október 21-én megtartandó igazgatói és a 23-án megtartandó választmányi ülésen fogja elhatározni s reméli, hogy a mélyreható felfogásbeli ellentétek komoly és közhatalú vita után ki fognak egyenlítődni. Ugy az UGIR, mint a romániai faipar különböző érdekcsoportjait sűrűs feladataknak tekintik az ötven százalékos büntető tarifa eltörlésének kivívását, annál is inkább, mert a CFR. jövő évi költségjének összeállítására most van folyamatban és az érdekelteknek az a céljuk, hogy az illetékes tényezők ebben az ügyben még a budget összeállítás előtt döntsének. Tudvalevő, hogy a pénzügyminiszter az UGIR küldöttsége előtt már kijelentette, hogy az ötven százalékos büntető tarifa alkalmazását ő sem tartja helyesnek s ezért nem zárkózik el a büntetőtarifa eltörlésétől, feltéve ha exportuk a lej javulása következtében tényleg lényegesen csökken. Ugy az UGIR, mint a faipari érdekeltek képviselői ebben az ügyben memorandumot terjesztettek be a pénzügyi és közlekedési minisztériumhoz, melyekben szám adatokkal igazolják az export csökkentését, valamint az ötven százalékos büntető tarifának az árak értékéhez viszonyított tarthatatlan voltát.

Huszszaalékkal csökkent a fakivitel

A faipari érdekeltségek memorandumja részletesen bizonyítja, hogy a fa ésszanyagok exportja az 1924. év első felében, tehát már a tarifa emelés előtt több mint husz százalékkal csökkent s harmintötezer vagonról huszonnyolcezer vagonra esett. A vasúti tarifa újabb emelése után bekövetkezett visszaesés egyenesen katasztrófális méreteket ölt. Így például Biharkezesre: keresztül júliusban 1211 vagon, szeptemberben 510 és szeptemberben már csak 240 vagon fűrészáru ment ki az országból, minek következtében egészen jogosult az a feltevés, hogy az október elsején beállott újabb tarifaemelés következtében a kivitel a nyugati államok felé még jobban fog redukálódni. Az exportredukció jelei egyébként már Galacon is jelent

keznek. A faipari érdekeltségek memorandumja rámutat arra is, hogy a köbméterenként körülbelül 250 lejt bitevő költségek az 1900 lejes köbméterenkénti áraknak husz százalékát teszik ki, ami teljes joggal megmagyarázza az export csökkentését, különösen ha tekintetbe vesszük azt, hogy a békebeli költségek az árakhoz viszonyítva mindössze öt százalékot tettek ki.

A faipari érdekeltségek ezen akcióját az UGIR is teljes mértékben magáévá tette. Egyben kimutatta memorandumában, hogy például a cseréparuknál a mai exporttarifa a forgalmi árak ötven százalékát teszi ki. A pirítónál a forgalmi ár husz százalékát, a komerc-butornál húsz százalékát, a finomán feldolgozott fűvágóknál pedig hatvan százalékát teszi ki az exporttarifa és áru

Ma tárgyalja a tábla a kolozsvári mérgekeverő asszony bűnpörét

(Cluj-Kolozsvár, október 9. Az Uj Kelet tudóstíjtól.) Ez év június 19-én hirdette ki a kolozsvári törvényszék két nappal tárgyalás után a mérgekeverő özvegy Szabó Vincéné ügyében a 278. § alapján kétlálaltali halálra, illetve életfogytiglani fegyházra szóló ítéletét.

Özvegy Szabó Vincéné azzal volt vádolva, hogy a múlt év októberében arzénal megmérgezte a vele vadházasságban élő Balázs Mihály nyugalmazott főmozdonyvezetőt. A vádirat arra is kiterjedt, hogy a gyilkos asszony előbbeni férje, Szabó Vince is két hónapos házasság után gyanús körülmények között halt meg és a két haláleset minden tekintetben megegyezik egymással.

Az ügyben kihallgatott tanuk mindegyike terhelt vallomást tett a bíróság előtt. Dr. Kappel orvos és dr. Hosszu törvényszéki orvos Balázs halálánál arzénmérgezést konstataáltak. Ezen állításukat megerősítette a bukaresti vegyvizsgáló intézet is, ahova a hullarészeket vegyvizsgálás végett felküldték.

Az ügyész a sok terhelt vallomás alapján beígazoltnak látta az előre megfontolt szándékos emberölés vádját.

A bíróság egy órási tanácskozás után helyt

foralmi árának. Az UGIR memorandumában élesen körvonalozva mutat rá arra a körülményre, hogy most, amikor az exportlehetőségek megteremtése elsöranu érdeke volna a gazdaságilag agyongyötört országnak, a pénzügyminiszter és közlekedési miniszter az exportlehetőségek fokozása helyett az export redukációjára törekszik és a legsúlyosabb akadályokat gördíti a kivittel elé, mely pedig egyedül juttat pénzt a termelésnek s így közvetve az iparnak is.

Mint Bukarestből jelentik, az UGIR a faipari érdekeltségek közötti intervenciójának máris megvan az az eredménye, hogy a pénzügyminiszter elvi nyilatkozatán kívül Tancred Constantinescu kereskedelmi miniszter állást foglalt az ötven százalékos büntetőtarifa eltörlésének szükségessége mellett és Vaitolanu közlekedési miniszter a CFR. vezérigazgatóságának sűrűs jelentéstételre adta ki az ügyet. Nerenta vezérigazgatóhelyettes, akinek ezen kérdés tanulmányozás végett ki lett adva, kijelentette, hogy az export csökkentésének megakadályozását ő is a büntetőtarifa eltörlésében látja.

adott az ügyész érveléseinek és Szabó Vincéné az idevágó paragrafusok alapján kétlálaltali halálra, illetve életfogytiglani fegyházra ítélte. Az ítélet terjedelmes indokolásában a bíróság a vádlott makacs, cinikus magatartását és tagadását emelte ki.

A vádlott az ítélet kihirdetése után is ártatlanságát hangoztatta és az ítélet ellen felebbezését jelentette be.

Dr. Ciurdariu Agoston, Szabóné védője, jogi szempontból nem látta beigazoltnak az előre megfontolt szándékos emberölés vádját, mert szerinte a vádlott ártatlan, hiszen egyetlen tanu sem igazolta azt a körülményt, hogy Szabóné adta volna be a mérget és a tanuvallomások kissé terhelően is szólnak, szerinte a vádlott nem érdemelte meg a súlyos ítéletet és enyhítésért felebbezett.

Az ítéletáttábla tanácsa péntek reggel kilenc órára tüzte ki a felebbeviteli tárgyalást és a mai napon fogják eldönteni, hogy a mérgekeverő asszony egész életét, vagy pedig életének csak egy részét fogja a fegyház fojtó levegőjében eltölteni. A mai tárgyalás elé, amely az ítéletáttábla első emeleti 80. számú tárgyalóterében fog lezajlani, nemcsak jogász, hanem a közönség köréből is élénk érdeklődés nyilvánul meg.

Nagy kampóskereztes botrány Potsdamban

Basch, a Sorbonne professzora csak rendőrök és katonák védelme alatt tudta megtartani pacifista előadását

(Berlin, október 9. Az Uj Kelet tudóstíjtól.) Az Emberi Jogok Ligájának potsdami szekciója tegnap este gyűlést hívott össze, amelyen az ismert francia pacifista és a Sorbonne nagynevű tanára, Basch professzor, aki az éppon most Berlinben ülésző világbékekongresszusnak egyik résztvevője, tartott volna előadást „Németország és Franciaország egyesülése a népszövetségben” címmel. Jobboldali radikális oldalról heves propaganda indult meg az előadás ellen és a propaganda aktív vezetői nyíltan hangoztatták, hogy erőszakkal fogják megakadályozni a gyűlés lefolytatását.

A potsdami rendőrfőnök nyíltan a jobboldali álláspontjára helyezkedett és előzetes őrizetbe akarta helyezni Basch professzort, akinek csupán az volt a kívánsága, hogy a sanssouci-i kastélyban Voltaire hálószobájában őrizték. A porosz belügyminiszter azonban megtiltotta a professzor őrizetbe vételét és felszólította a rendőrfőnököt, hogy az összes rendelkezésre álló eszközökkel gondoskodjék a gyűlés védelméről. A mai országgyűlésen Severin belügyminiszter egy nagy politikai beszédben rátért a potsdami nemzeti szocialisták erőszkos magatartására. A miniszter kijelentette, hogy a gyűlés nyugodt lefolyását minden eszközzel meg fogja védeni. A jobboldali szövetségeknek tudomásul kell venniük, hogy a rendőrbotot nemcsak a kommunisták ellen fogják használni, hanem mindazok ellen, akik kísérletet tesznek a rend és nyugalom megzavarására.

A belügyminiszter szavaira a baloldali pársorokban óriási tetszervalgás tört ki, míg a német nemzetiek élénken protestáltak a beszéd ellen.

A potsdami jobboldali körök a belügyminiszter beszédének hatása alatt új eszközök

hez nyúltak. A gyűlésre kijelölt terem tulajdonosa fenyegetésekkel rávették arra, hogy ne bocsássa rendelkezésre helyiségét. Ez a kísérlet sikerrel is járt és a terem tulajdonosa, a már előre kifizetett bérösszeget visszajuttatta s kijelentette, hogy nem adhatja a termet.

Igy kénytelen-kelletlen az ipartestület szűk termébe helyezték át a gyűlést és az előadás színhelyét. Az esti órákban Potsdam csatornállapot alatt lévő várhoz hasonlított. Berlinből ezer rendőr érkezett a potsdami rendőrség megerősítésére, az utcákon több ezer emberből álló izgatott tömeg hömpölygött. Amikor nyolc óra felé Basch professzor autója Potsdamba befutott, az illusztris tudóst hangos pufy kiáltásokkal fogadták. A fenyegető hangulat ellenére is a rendőrségnek sikerült a tetlegességeket megakadályozni és a leghevesebb ordításokat azonban őrizetbe vették. Az ipartestület termébe, amely annyira zsúfolva volt emberekkel, hogy a liga vezetősége egy közelfekvő termébe párhuzamos gyűlést rendezett, ezeröttszáz Berlinből érkezett katona ügyelt a rendre. Basch professzor a közönség lelkesen megénezte.

A jobboldali radikálisok minthogy dühűt bont a gyűlésen nem tudták kitombolni, kivülről akarták robbantani a gyűlést. Egy nagyobb tömegnek sikerült is egészen az ipartestület székekhezéig eljutni.

Loebe, a birodalmi gyűlés volt elnöke, alig kezdett bele megnyitó szavaiba, amikor az ablakon keresztül bűzbombák repültek be a termébe. A bűzbomba-attakokkal egyidejűleg a kampóskereztesek óriási lármát csaptak. Felsőbb parancsra a lovasrendőrség atakot intézett a tömeg ellen, amelynek során több könnyű sebesülés történt. Basch professzor megtartotta előadását és a késő esti órákban visszautazott Berlinbe.

Ötmilliárd fölőlegre számít a pénzügyminiszter

Junius végéig kifizetik az állam belföldi adósságait. Bratianu Vintila fizetésjavítását ígér a köztisztviselőknek

(Bucuresti-Bukarest, október 9. Az Uj Kelet tudósítójától.) A pénzügyminiszter környezetéből a „Dimineata” úgy értesült, hogy a miniszter kész tervet dolgozott ki az állam belföldi adósságainak rendezésére. Ezen adósságból 15 milliárd magánvállalatok követelése, hárommilliárd pedig különböző közintézményeknek tartozik az állam. A pénzügyminiszter a magánvállalatoknál fennálló adósságot junius végéig akarja kiegyenlíteni.

Egyelőre 400 milliót fordítanak erre a célra, mely összeget a petróleumfinomítók szindikátusa október 14-én befizetni tartozik az állampénztárba,

az állami petroleumjárulékok megváltási díjának fejében. 300 milliót megtakarított az állam a tüzelőanyag árának olcsulása következtében. Ezt a 700 milliót a Banca Nationala fogja kiutalni az állami szállítóknak. A fennmaradó 800 millió a jövő év első felében lesz kiegyenlítve a költségvetés várható fölőlegéből. Ugyanebből jut majd a köztisztviselők fizetésének javítására is. A „Dimineata” érdeklődésére, hogy mennyi fölőleget vár Bratianu Vintila a költségvetésből, azt a választ nyerte, hogy junius végéig az állami bevételnek mintegy ötmilliárdal fogják felülmúlni a kiadásokat.

Az Uj Kelet új regénytára

Az Uj Kelet vasárnap reggel megjelenő szenciációs tartalma ünnepi számában kezijük meg közölni Mendele Mocher Szforim-nak, a legkitünőbb és legragyogóbb humora jiddis regényírónak hatalmas regényét: A sánta Fiskét. Ez lesz az első nagy jiddis regény, amely magyar fordításban napvilágot lát. A sánta Fiske alig néhány év alatt a zsidó litteratura egyik legnépszerűbb alkotása lett és lefordították a világ minden nyelvére. A regény valóban rászolgált erre a páratlanul álló elterjesztésre, mert nincs még egy regényünk, amely ilyen elevenséggel, ilyen derűs humorral és ilyen optimista realizmussal mutatná be a zsidóság életét. A regény művészi fordítását Székely Béia végezte.

Uj választások lehetősége Magyarországon

A magyar nemzetgyűlés viharos ülése. Bethlen a forradalom és ellenforradalom összes maradványait likvidálni akarja

(Budapest, október 9. Az Uj Kelet tudósítójától.) Nagy napja volt tegnap az újból összeült magyar nemzetgyűlésnek. A nap legnagyobb meglepetése az volt, hogy a volt Károlyi-párt tagjai is felszólaltak az orosz-magyar szerződés ellen. Nagy Vince, a Károlyi kormány volt belügyminiszter, támadta a kormányt, hogy egyidejűleg kacérkodik a szovjettal és a szélsőséges reakcióval. Felteszi a kérdést, hogy hajlandó-e a kormány Genfben hirdetett demokrácia alapfeltételeinek megvalósítására, az általános titkos választójogi törvényjavaslatot betervezni, a numerusz klauzuzst eltörölni, az esküszöveget visszaadni, az internáló táborokat megszüntetni és az orosz szerződés tervét elejteni. Nem bizik a kormányban, mert amíg a bombamerénylők és más atrocitások szerzői szabadon járnak, Gramit és Lovászit a vádlottak padjára akarják ültetni.

Bethlen István miniszterelnök Nagy Vince interpellációjára adott válaszában kijelentette, hogy a magyarországi kommunista uralom tette lehetlenné a demokrácia akadály nélküli kifejlődését és ugyanaz tette megvetette a demokráciának azt a fajtáját, amelyet az interpelláló is képvisel. Abban, hogy ez így történt, a felelősség oroszánrésztől éppen az a kormány viseli, amelynek Nagy Vince is tagja volt Csodálkozni, hogy éppen annak a kormányának egyik tagja tesz szemrehányást a szovjettal kötött szerződésért, amely tudatosan adta át a kommunistáknak a hatalmat.

Nagy Vince: Hazudik, hazudik, hazudik.

A szolnoki ítélet

Fábián Béla demokratapárti képviselő a csongrádi perről interpellál. Valószínű adatokkal igazolja, hogy Pirosta és Simkó a bombamerénylet után telefonbeszélgetést folytattak Zúrkay Jánossal és Ehardt Tiborral, aki azt a tanácsot adta nekik, hogy mondják jegyzőkönyvbe, hogy veréssel csikarták ki a beismerő vallomást. A szónok még a tárgyalás előtt figyelmeztette Rakovszky belügyminisztert, hogy a vádlottakat fel fogják menteni. Felemlíti, hogy a vádlottak a tárgyaláson megfenyegették Dózseghy miniszteri tanácsost.

Ulain indulatosan közbeszól: Hazudik!

Nagy Ernő sértő kifejezést használ a bírósággal szemben.

Ulain az elnök felé fordulva: Nincs rendutasítás, vagy már ön is bérencia a bizalmi rendszernek?

Dulakodás a parlamentben

Erre óriási zaj keletkezik a kormánypárton. Berky, Hadry és Lörcinc képviselők Ulain felé rohannak, aki sápadtan feláll. A képviselők meg akarják akadályozni az összehívkozást, de Hadry elöngrik és a két képviselő hadonászva találkozik. Azt, hogy tettlegesség történt-e, nem lehetett megállapítani, mert rögtön lefogták őket. Minők az ülést felfüggeszti. Megnyitás után Nagy braót

remérintasítják, Ulain és Nagy Vincét pedig mentelmi bizottság elé utasítják.

Fábián Béla eruán folytatta beszédét. Határozottan állítja, hogy az összes bombamerénylők szálsai a Sörház-utóca vezetnek. Kérdi a miniszterelnököt, hajlandó-e az ébredők rendbontó szervezetét floszteni.

A diplomaiikus Bethlen

Válaszában a miniszterelnök kijelentette, hogy a kormány felfogását három szempont vezeti. Az egyik az, hogy a bíróság által hozott ítéletek sem a kormány, sem a nemzetgyűlés, sem egyesek részéről nem kritikálható. Az igazságügyminiszternek felgyeleti joga van a bírósággal szemben és ha olyan jelenségek merülnek fel, amelyek az ítélkezés szempontjából aggályosak, élni is fog ezzel a kötelességével. Előfordulhat az is, hogy bizonyos aggályos tünetek eloszlatására a kormánynak nem állanak rendelkezésére az összes eszközök. Ebben az esetben a törvényhozás feladata intézkedni. Ha a vizsgálat rendjén ilyen jelenség mutatkozik, a kormány egy pillanattig sem fog habozni, hogy megfelelő javaslatot lépjen a nemzetgyűlés elé.

Propper Sándor szociáldemokrata képviselő emelkedett szólásra ezután. Követeli az internálások megszüntetését.

Bethlen közbeszól: Miért kezdeményezték?

Az emigráció likvidálása

Propper kifogásolja, hogy az emigránsokkal hazatérésükkor nyilatkozatot iratnak alá, melyben arra kötelezik őket, hogy tartózkodni fognak a politikai tevékenységtől és oda fognak hatni, hogy az országon kívül maradt társaik hagyjanak fel a propagandával és a magyar állami rend ellen irányuló minden tevékenységtől tartózkodjanak.

Bethlen szonali válaszolt az interpellációra. „Ma már senkit semmiféle politikai cselekményért nem internálunk — mondotta. Az internálást a szociáldemokraták kezdeményezték, amikor az akkori belügyminiszter Mikes János grótot internálta és ezzel meghonosította ezt az intézményt. Nincs tehát joguk nekem szemrehányást tenni az internáló táborért.” Az emigrációról szólva a miniszterelnök tisztázandónak tarja, hogy milyenfajta emigránsok hazatérése lehetséges. Amikor valóban a békülékenység jeleit kiánja adni és a lelkek bizonyos megnyugvát átérzi elidézni, a kormánynak az a feladata, hogy ne távassze szem előtt az ország biztonságát. Ezért a kormánynak kötelessége bizonyos székeciót alkalmazni az emigránsok hazatérésénél.

Kik térhetnek vissza?

A kisebb bűnösök, akik főleg ijedtségben mentek külföldre, minden akadály nélkül hazatérhetnek és szabadon védekezhetnek a bíróság előtt. Lehetetlen azonban megengedni, hogy tömegesen hazatérjének olyanok, akik azután ismét felfordulást akarnak itt csinálni. Bárki, ha haza akar térni, megkapja utlevelét az illetékes magyar követségtől, ha büncselekményekkel terhelt is az illető. Azt a kedvezmény azonban, hogy itthon szabadlábban védekezhesse, nem adhatják meg mindenkinek, mert akkor tömegesen hazajönnek a kommunisták és felhasználva a bírói eljárás hosszadalmasságát, a közrend felforgatására fognak törekedni. Ebből a kedvezményből tehát ki vannak zárva azok, akik vezető politikai szerepet játszottak a bolsevizmus előidézésében, a Károlyi forradalom műhelyében és kiut az emigrációban is rontották a magyar nemzet hitelét és becsületét. A miniszterelnök választ a többség tudomásul vette.

A mai ülés

A nemzetgyűlés mai ülésén a mentelmi bizottság betervezte javaslatát, mely szerint Ulain Ferencet és Nagy Vincét tegnapi mozgatórúkat a nemzetgyűlés megkövetésére utasította. Meskó Zoltán a földreform végrehajtásánál tapasztalt visszacsúgok ügyében kapott engedélyt sürgős interpellációra. A fővárosi törvényjavaslatról Rupert Részó fog interpellálni. Ulain felszólalását is várják, délig azonban nem mutatkozott a parlamentben.

A parlamenti események után nagy érdeklődéssel várják az egységespárt ma esti értekezletét, amelyen hír szerint a házszabályrevízió, esetleg a ház feloszlatás kérdése is felmerül. Berky Gyula, a kormánypárt egyik számottevő tagja, a „Magyar Hírlap”-nak nyilatkozott erről. Leghelyesebbnek tartaná a nemzetgyűlés haladéktalan feloszlatását. A kormányzópártnak szerinte a következő programmal kellene a választók elé lépnie: a forradalom és ellenforradalom miutána nyulványának megsemmisítése, tökéletes belső rend, a személyi biztonság garantálása, a közszabadságok teljes biztosítása, vagyis szociális és gazdasági tartalom legyen a választási program lényege.

Heti naptár

5685. Tisri 13. Szombat.

Szida: Házina Halála előtt megemlította Mózes a népst saját jövője dalára, hogy majd ha utólik az énekben jóslat büntetések, akkor láss az énekből a baj oát elate erkölcsi leromlását s a hibát elhárítva javítson a soraán. Akkor majd megkönyörül Isten az ő népén és meggyógyítja a rajta ütött sebeket.

Háftára: Vajdabér Dávid. (II Sámuel 22) Mózes énekével párhuzamosan olvassák Dávid énekét, amit ellenségeitől való szabadulás öröme szünetelt Istannek. Ezt a háftarát azért olvassuk a jomippur utáni szombaton, mert az engedelmesség szent nspján mi is szabadultunk legnagyobb ellenségtől, a gonosz indulatoktól és tettektől.

Hétfőn és kedden: Tisri 15. és 16. Szukoth első ünnepe.

Hogyan szökött meg Fogarasi Mihály a detektívek kezei közül. Néhánynappal ezelőtt jelentette az Uj Kelet, hogy az Ostalec dr. József betörés tetteit Fogarasi Mihály és Maccsa József személyében a kolozsvári rendőrség letartóztatta. A betörők hét kolozsvári és nyolc marosvásárhelyi betörést ismertek be és ezért a kolozsvári nyomozás befejezése után szükségessé vált, hogy Fogarasi Mihályt Marosvásárhelyre is átkísérjék. A marosvásárhelyi nyomozásnál jelen volt Sasu kolozsvári detektív is, aki a vásárhelyi rendőrség segítségével megállapította, hogy Fogarasi a lopott dolgokat Nagyszebenben értékesítette. A marosvásárhelyi rendőrségről Sütő János detektív, Sándor szubkomiszár, valamint Sasu detektívek a betörést megállapítva Nagyszebenbe kísérték. Nagyszebenben, miután az összes eladott dolgokat megkerítették, vissza akarták szállítani Marosvásárhelyre. Sasu detektív a lopott holmik elhelyezésével volt elfoglalva és ezalatt az idő alatt a fogolyra Sütő János marosvásárhelyi detektív vigyáott. Sütő elalmodott és az összeláncolt fogoly kihasználva a detektív álmoságát, érthetetlen körülmények között megszökött. Sasu detektív ma délelőtt érkezett Kolozsvárra, magával hozva a Fogarasi által ellopott és Szabamban eladott összes dolgokat. A rendőrség felhívja a strada Bagale (Majális-utca), Eperjes-utca és Izabella-utcan lntő összes károsultakat, akik az utolsó napokban betörést szenvedtek, hogy holnap délelőtt ellopott dolgok átvétel végett jelenjenek meg a központi rendőrségen. Sasu detektív ma délelőtt elfogta Fogarasi harmadik büntetését is, Szirmai Gyulát, büntetett előéletű mechanikusság személyében. Ugyanezen gyből kifolyólag a rendőrség eljárását indított Deutsch Simon kolozsvári kereskedő ellen, aki a I pott holmik egy részét megvásárolta.

HIREK

As Uj Kelet az egyetemes erdelyi es bansagi zsidóság napilapja... Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő.

— Illetőségi bizonyítvány elegendő az állampolgárság igazolására. Tudvalevő, hogy az állampolgárság igazolására...

— Meghalt Moravcsik professzor. Tegnapi hírt adtuk arról, hogy dr. Moravcsik Ernő egy fogházából kifolyólag súlyos vér-mérgezést kapott.

— A kolozsvári pincérsztrájk. A kolozsvári pincérek sztrájkja ügyében mostanában fordulást várnak.

— Bratlanu miniszterelnök elutazott Bécsből. Bécsből jelentik: Bratlanu miniszterelnök elutazása előtt fogadta Seipel kancellár és Grünberger külügyminiszter látogatását.

— „A nemzetért és hazáért.“ A fenti címmel néhány héttel ezelőtt értékes és érdekes könyv hagyta el a román sajtót.

— Öngyilkos igazgató. Pécsről jelentik: Herbert Janos volt városi tanácsnok, villanygyári igazgató Pécsen agyonlőtte magát.

— Condescu ügyében kifúrták a főtárgyalást. A CFR igazgatóságánál elküvetett milliós sikkasztás vádlottja, Condescu, október huszonegyedikén fog felelni a kolozsvári törvényszék előtt.

— Könyörtelenül elrekvirálják a kolozsvári vállalatok lovait. Egy miniszteri rendelet értelmében a katonai hatóságoknak jogában áll a lehetőség szerinti és megfelelő kárpótlás fejében magánosoktól szekereteket és lovakat rekvirálni.

— Ismét üzembe helyezik a nagyváradi Lőblé szeszgyárat. Nagyváradról jelentik: A Lőblé szeszgyár fizetésképtelenségével kapcsolatosan két újabb momentumról számolhatunk be.

— Eljegyzés. Salamon Henrik és Markovits Ella Szmár jegyesek.

— Levágta a kezét a favágógép. Ma délelőtt féltízanként órákor súlyos kimeneteli szerekésiettség játszódott le a Mikes Kelemen utcában.

— Kolozsvár vendéglősei a vagyontalan román diákokért. Gritta rendőrprefektus ma délelőtt értekezésre hívta össze Kolozsvár vendéglőseit.

— Hatmillió font deficittel végződött a londoni vilákiállítás. Londonból jelentik: A „Sunday Express“ című lap értesülése szerint a brit birodalmi kiállítás Wembleyben, a nyelnek óriási erkölcsi sikere volt.

— Újabb rendelkezések a Palesztinába való beutazásról. Berlinből jelentik: A cionista szervezet itteni központja mostanában kapott hivatalos értesítést a Palesztinába való beutazások újabb rendelkezéseiről.

Nagy harisnyavásár mélyen leszállított árakkal. Kötött harisnya minden színben 25 le. Flohr-harisnya minden színben 53 le. Muszlin harisnya divat minden színben 69 le. Cérna-muszlin minden színben 98 le. Selyemfátyol harisnyák minden színben 125 le. BLATT FÖTÉR 13. Divatkoztyukben es költőfürnkben óriási választék! A legjobb harisnyák csak BLATT-nál kaphatók!

ek, 1924 október 10. Ast a kedvezmény... A mai ülés... A mai ülés... A mai ülés...

KÖZGAZDASÁG

A bécsi bankbotrányok

Csalárd bukással vádolják a Nordisch-Oesterreichisch Bank vezérigazgatóját. A Castiglioni-ügy újabb fejleményei

(Bécs, október 9. Az Uj Kelet tudósítójától.) Bécs pénzügyi köreit két bank bukása tartja hetek óta izgalomban. A Castiglioni-ház nagy port felvert bukása után most egyre szenzációsabb részletek kerülnek napvilágra a Nordisch-Oesterreichisch Bank összeomlásáról. A pénzügyi körök idegessége igen érthetően a különböző bankoknál érdeket betétesekre is átragadt, akik egyre nagyobb gyanakodással és bizalmatlansággal kísérik figyelemmel tőkéjük sorsát. Ez a bizalmatlanság történetesen nem igen használ a város közgazdasági életének.

A Nordisch-Oesterreichisch Bank Waldegg nevű vezérigazgatója ellen a feljelentések egész özöne érkezett a rendőrségre. A feljelentések alapján Waldegg vezérigazgatót tegnap délelőtt a gazdasági rendőrség letartóztatta. A gazdasági rendőrség főnöke, Zorn udvari tanácsos egész napon keresztül vallatta Waldeggot. A kihallgatás során számos terhelő adat merült fel, amelyek arra engednek következtetni, hogy Waldegg csalárd bukást követett el. Waldeggot kihallgatása után a vizsgálóbíróhoz kísérték át, aki kihirdette előtte az előzetes letartóztatásáról szóló végzést.

Waldegg őrizetbevétele után a bukott bank több kisbetétese megjelent a vizsgálóbírónál és előadták, hogy ők már hetekkel ezelőtt értesültek a bank közeli bukásáról és betétjüknek egy részét fel akarták mondani, a bank vezetősége azonban minden indoklás nélkül megtagadta kérésüket.

Az Erdélyi Bankszindikátus körlevele a magyarországi jelzálogos tartozások ügyében. Az erdélyi bankszindikátus elnöksége körlevelében fordul a közönséghez, melyben arra hívja fel figyelmét, hogy a jelzálogos tartozások ügyében létrejött román-magyar egyezményt úgy Románia, mint Magyarország már ratifikálta és csupán a ratifikálási okmányok kicserélése van hátra. A román magyar egyezmény szabályozta a jelzálogos tartozások kérdését is, kimondva, hogy azok a romániai adósk által a magyarországi hitelezőknek 1:2 arányban lesznek kiegyenlítendőek. Az egyezmény azonban összekapcsolja a jelzálogos tartozások kérdését a román állampolgárok tulajdonában lévő magyarországi záloglevelekkel és kimondja, hogy a levelek a budapesti intézetek által szintén 1:2 arányban váltandók be az egyezmény negyedik cikke értelmében akkor, ha a román állampolgárok magyarországi jelzálogos tartozásának 25 százaléka erejéig fizetésül használtatnak fel. Ellenkező esetben ezek a záloglevelek a második cikk negyedik fejezete alá esnek és csak magyar koronában fognak kiegyenlítést nyerni. Tekintettel a kérdés égető aktualitására, az erdélyi bankzinikátus, karöltve a Solidaritateával és a Revisionsverbanddal együttes előterjesztést tettek a pénzügyminisztériumban, hogy a kormány külön rendeletben hívja fel a romániai adóskot arra, hogy magyarországi jelzálogos tartozásaita kiegyenlítésénél kötelezően vegyenek igénybe 25 százalékos erejéig román állampolgárok tulajdonát képező zálogleveleket. Saját érdekükben járnak el az erdélyi jelzálogos adósk, ha ezen még nem esedékes tartozásuknak kiegyenlítésénél fenti körülményre figyelmet fordítanak.

Ujra határidős üzleteket vezettek be a berlini tőzsdén. Berlinből jelentik: A belpolitikai helyzet bizonytalansága miatt a berlini tőzsdén erős depresszió uralkodik. A tőzsdei körök most azzal a tervvel foglalkoznak, hogy a határidősüzleteket újra bevezetik. Ez azonban csak akkor válik lehetővé, ha áttérnek a terebeveit új valutarendszerre.

A Nordisch-Oesterreichisch Bank bukása egyébként a tőzsdén nem keltett nagyobb izgalmat, ami érthető is, hiszen a bank semmiféle komoly közgazdasági tevékenységet sem fejtett ki. A bank kimondottan előkelő antiszemita bank volt és a kampóskeresztes érdekművek garmadával hozták a pénzt gyümölcsöztetni. Ez a gyümölcsöztetés főképpen pedig abban állott, hogy a betétek oroszlanrésze rögtön a nagy lapok hirdetési kasszájába vándorolt reklámozóikra. Olyan ember tudniillik, aki üzletkötéshez is értett volna, egyetlen egy sem akadt a bankban.

A Castiglioni-ügy viszont a komoly közgazdasági köröket foglalkoztatja élénken. A bécsi nagybankok legfőbb tisztviselői tegnap délután gyűlésre ültek össze, amelyen állásfoglaltak a cődbe került Depositen-bank ügyében. Négy óras vita után abban állapodtak meg, hogy egy választott bíróság megszervezését tartják kívánatosnak amely a Depositenbanknak Castiglionival szemben támasztott követeléseit bírálja. A választott bíróság ennéül: Brauneis, a Nationalbank vezérigazgatóját, tagjait Markus Rotter és Weisenstein Emanuel vezérigazgatókat javasolták.

A Castiglioni-ügy fejleményeihez tartozik egyébként az is, hogy dr. Anton Rintelen, Stájerország tartományi főnöke Mailandba utazott. Rintelen utazásának célja a Castiglioni-üggyel van szoros összefüggésben, a tartományi főnök ugyanis fontos tárgyalásokat fog lefolytatni a Banca Commercialeval.

Ujra emelkedett a magyar bankjegyforgalom. Budapestről jelentik: A magyar nemzeti bank utolsó kimutatása szerint a bankjegyforgalom 495 milliárddal 4115 milliárd koromára emelkedett. A magyar nemzeti bank valuták és devizák vásárlására 666 milliárd koronát fordított.

Több iparcikkre eltörölték az importvámot Magyarországon. Budapestről jelentik: A magyar kormány a pamutárú, a textilipari gépek, a pamutfonál, a gyapjúárú, viaszos vászon és linolenum behozatalát vámantesen engedélyezte.

A mai valutapiac

A mai napon a tartós fizetlenséget, élénkabb kereslet következtében, kisebb javulás váltotta fel. Az árfolyamok a következők: Osztrák korona 386-388, magyar korona 410-420, cseh korona 545-550, svájci frank 3540-3550, dollár 18000-182, francia frank 980-990, font sterling 825-830, olasz lira 810-820.

Valutapiac október 9 én:

Bukarest. Devizák: Páris 955, Berlin - London 822, Newyork 18300, Róma 810, Zürich 3560, Bécs 2650, Prága 555, Budapest -

Bukarest. Valuták: Napoleon 72000, márka 43, leva 134, török lira 103, font sterling 825, francia frank 990, svájci frank 3600, olasz lira 820, drachma 350, dinár 26000, dollár 18300, lengyel márka 3500, osztrák korona 2750, magyar korona 2600, cseh korona 555.

Zürich. Nyitás - Zárás: Berlin 12400-12400, Amsterdam 202 1/8 - 20250, Newyork 52370-52225, London 233250-234200, Páris 2715-2715, Milano 225000-2265, Prága 155750-155000, Budapest 6800-6800, Belgrád 75500-75500, Bukarest 28000-28500, Varsó 10075-10075, Bécs 7375-7375.

A Vadul Commercial mégsem kerül az őszi ülészak elé. Bukarestből jelentik: Tancrad Constantinescu kereskedelemügyi miniszter közölte a bukaresti kereskedőkkel, hogy a lekébertörvénynek az üktelehelyiségekre vonatkozó javaslata (Vadul Commercial) mégsem kerül az őszi parlamenti ülés-

szak elé tárgyalásra. Előbb fontos gazdasági javaslatokat, a költségvetést és CFR autonómiájára vonatkozó törvényjavaslatot fogja a parlament letárgyalni. Addig az igazságügyminiszter lesz hivott arra, hogy a háztartásosok és kereskedők jogviszonyát rendezze.

Figyelem!

Cipőosztályunk végleges kiárusítása miatt női, férfi és gyermekcipőket jóval gyári áron alul árusítjuk el.

„Au Printemps“
áruház

Cluj, volt Unió-u. 11.

Figyelem!

A Központi Bárban minden este

Makiwa

és még 20 elsőrendű számból álló műsor.

Sürgöny!
Mindenkinek!

Siessen az AU PRINTEMPS céghez (Str. Memorandului No 11.) ahol az összes

gyapjuszövetek

a cipőkhöz hasonló mélyen leszállított árakban lesznek elárusítva. Lloyd 2836

Fogad

ragyogni fog, mint a nap-sugár,

Ha FARMODONT fogkrém-met használj Aladár!

SUCHARD

CSOKOLADÉ

HAZTARTASPA ES NYRS FVESRE.

Csapágy-fémeket (saját gyártmány) legolcsóbban szállít

Grossmann Jenő

műszaki iroda Baross-utca 10.sz. Sürgönycim: NAGYVÁRAD Grossmasin. Telefonszám: 286

Szörme és fonalfestés!

Ószi ruhákat és bármilyen kelmét a legjobban fest és tisztít
"KRISTÁLY" KELMEFESTŐ-GYÁR
Telefon 500
CLUJ

Szörme és fonalfestés!

SPORT

Czinczár bíró inzultálása a Comitetul Regional előtt. A vasárnapi KAC—Universitatea mérkőzés után tudvaleg a nézőközönség egy része tettleg inzultálta Czinczár bíró és a segítségére siető Kinigli nagyváradi játékost. A bírósági bizottság, értesülésünk szerint, a napokban foglalkozik az incidenssel és Czinczár inzultálását magáévá téve, a legteljesebb elégtételt fog kérni a Comitetul Regionaltól. A magunk részéről a bírósági eljárást a legteljesebb mértékben helyeseljük, mert ha csírájában nem fojtják el az ilyen kilengéseket, a helyzet oda fog fajulni, hogy a lapok sportrovatai rendőri beszámolóvá fognak átalakulni.

Vasárnapi mérkőzések: A városi mérkőzések között az a bajnoki mérkőzésekkel szemben fennálló revánsköveteltségük. Mivel azonban ez a vasárnap egész Erdélyben a bajnoki mérkőzésekkel van lefoglalva, Nagyvárad ellenfél nélkül maradván, a két vezető egyesületet, a Tórekvást és a NAC-ot kérték fel, hogy mérkőzzenek meg egymással a szövetség kasszájára. Az egyesületek ezt elfogadták és így vasárnap NAC—Tórekvás barátságos revánsmérkőzésben lesz része a nagyváradi publikumnak.

Kolozsvárt folytatják a bajnoki mérkőzéseket. melynek során a futballderby zajlik le a Victoria és az Universitatea között. A városi pályán a derbyn kívül a KKASE—KAC mérkőzés, a CFR-pályán pedig a KMTE—CFR és a Haggibbor—Academia kerülnek lejátszásra. Mivel az Academia még sincsen megszervezve az idei futbalcsapata, a Haggibbor—Academia mérkőzés valószínűleg elmarad.

Külföldi eredmények.

Prága: Slavia—Sparta 2:1 (1:1). Bajnoki. Huszezer néző.

Hamburg: Hamburger SV.—DFC Prága 2:1 (0:1). Nagy meglepetés.

Belgrád: Zagreb—Split válogatott 3:2 (3:0). A mérkőzést, amely a Sándor király által adományozott kupáért folyt le, a szerb uralkodópár is végignézte.

Nürnberg: IFC Nürnberg Spielvereinigung Fürth 3:0 (1:0).

A Haggibbor Bukarestben? A bukaresti „Sportul”-ban olvassuk, hogy a Haggibbor e hó 18. és 19-én Bukarestben fog játszani a Venus szíless a Romcomittal. A Haggibbor vezetőségénél érdeklődve azt az információt kaptuk, hogy a Haggibbornak egyáltalán nincsen leköötött mérkőzése bukaresti csapatokkal s a hír valószínűleg tévedésen alapul. A „Sportul”-nak ez a híre megfelelő tájékoztatást árul el. Ugyanis a 19-ike szövetségi nap s ekkor a kolozsvári egyesületek nem játszanak bajnoki mérkőzést, így tehát szabadok. Bukaresti körök ezt tudva, elhatározták, hogy tárgyalásokat kezdenek a Haggibborral kétnapos vendég szereplésre, innen veszi értesülését vasárnap a „Sportul”. Tervük azonban csak jámbor óhaj

marad, mert a sátoros ünnepek akadályozzák a Haggibbor abban, hogy ekkor Bukarestben játszasson.

Miért maradtak el a csütörtöki mérkőzések. Előző számunkban megírtuk, hogy az intézőbizottság kedden este ülést tartott és azon elrendelték az elmaradt bajnoki mérkőzések lejátszását. Ujabb értesülésünk szerint a mérkőzések kitűzésében az utolsó pillanatban változás történt az érdekeltektől egyesületek közbenjárására. Az intézőbizottság e hó 16-ig adott terminust a bajnoki mérkőzések lejátszására, kijelentvén, hogy az egyesületek egymás között intézzék el, mikor óhajtják a mérkőzéseket lebonyolítani.

SZINHÁZ - MŰVÉSZET

Színházi iroda közleménye

Férjek iskolája. Szombaton este lesz a bemutatója Molière rendkívül bájos vígjátékának, melyre hetekig tartó előkészületek után teljesen felkészülten áll a színház drámai együttese. Stilisos keretben a XVII. század levegőjének érzetével interpretálja az előadás azt a moliérei felfogást, mely ilyen formában csak Hotel Bourgogne előadásában történetelt. Ballet és pantomim egészíti ki ezt a stílust, melyet Ligeti József balletmester és egy egész balletkar tesz művészileg emlékeztetessé. Kádár Imre verses prólogust írt az alkalomra, melyet a darab fűszereplője, Mihályfy László mond el, a többi szerepeket K. Tóth Erzs, Izsáky Margit, Karsi Giz, Cselle, Kemény, Virág, Kerész játsszák.

Szent Péter esernyője. Mikszáth legkedveltebb regényéből dramatisált színműnek hátfőn este lesz a bemutatója, akik a regényt ismerik, ismét kedves szenzációjuk lesz az előadás, a melyben meglevenednek az ismert felvidéki alakok színes romantikájukkal bőséges humorukkal. A vezető szerepeket K. Tóth Erzs, Laczkó Aranka, Dajka Margit, Áldor Juliska, Miklósy, Kertészné, Cselle, Forgács, Kemény, Mihályfy, Hoykó stb. játsszák.

A MAGYAR SZINHÁZ HETI RENDEZÉSE

Péntek: A mézeskalács. (Operettudjonság 6-odszor Bérletszünetben. Sorozat 75)

Szombat d. u. fél 4-kor: Salámit. (Mérsékelt helyekkel. Sorozat 76)

Szombat este 8-kor: Férjek iskolája (A Molière ciklus első estéjén. Ligeti József és balletnövevények közreműködésével. Napi bérlet 17 szám A. Sorozat 77.)

Kedd: Szent Péter esernyője (Ujdonság, 2-odszor. Napi bérlet 18. szám B. Sorozat 81)

MOZGÓK MŰSORA

Select-Mozgó. Péntek, okt. 10. Premier. Az *orkán szárnyán.* A felbőszült természet drámája, 11 felvonásban, Lottie Blair Parker népszerű írása után. Rendezte a híres amerikai rendező D. W. Griffith. Főszerepben Lillian Gish. A cselekvés a Niagara vízésésénél történik.

Urania-Mozgó. Péntek, október 10. Premier. *Az amazonok csapata.* Eredeti szenzációs sportfilm 5 felvonásban, Hercules nagy tetteiből merítve. Főszerepben a világhíres atléta Asonia.

Apollo-Mozgó. Péntek, október 10. *Az Océán urai.* Nagy modern kalóztörténet 6 felvonásban, Sidney Garrits regénye után. Főszerepben Lubinski Tibor és Várkony Mihály. Élethálharcja tengeren.

Pályázati hirdetés

A dévai aut. or. h. irra-lita hitközségnek egy hitoktatói állás azonnal betöltendő.

Pályázhatnak, akik hosszabb tanítói gyakorlattal bírnak, szigorúan vallásos életmódot folytatnak s akik — mivel a hitközségi jegyzői teendőket is végeznük kell — a román államnyelvet szóban és írásban bírják.

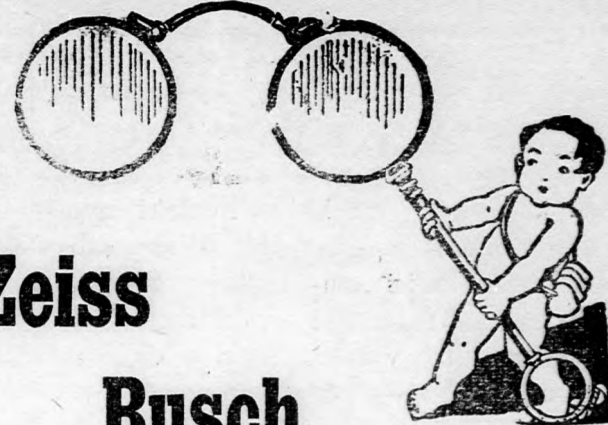
Fizetés magállapodás szerint; utiköltség csak a megkivonatnak térítetik meg.

Pályázatok folyó év október hó 25-ig aláírott-hoz beküldendők.

Dava, 1924 október 6-án.

Dr. Szegő Ernő,

iskolaszéki elnök h.



Zeiss

Busch

Rodenstock

szemüvegkülönlegességek

KUN MÁTYÁS FIA

1876 óta fennálló üzletében,
Cluj, Calea Victoriei No. 2.
orvosi rendelés, minta vagy választás szerint kaphatók

Double raglanok

férfi- és fiuruhák

M. Neumann

cégnél Cluj, Piata Unirii
14.

Mit olvassunk?

A világirodalom anekdotakincse I.	240
" " " " " " " " " " " " " "	312
" " " " " " " " " " " " " "	240
" " " " " " " " " " " " " "	312
Appoton: A láthatatlan ember	22
Barta: Mult	25
Björnson: Mary	96
Balázs: Férfiének	15
Biró Lajos: Alarcok	30
Dosztojevszky: Pétervári írások	144
Gjems—Selmar: A magas északon	156
Gaston: Roulettebille büne	22
Györy Ernő: Isten és a Nő	70
Jack London: Vissza a vadonba	22
Kassák: A máglyák énekelnek	25
Kleist: Kohlhaas Mihály	22
Karinthy: Két mosoly	50
Keller: Jakab mester könyve	240
Lehne: Margit	72
" Müller leány	60
" Elfelejtve	60
Marai S.: A mézáró	65
Mussot: Javotte titka	144
Mühlau: Új élet	72
Nietzsche: A vidám tudomány	240
" " " " " " " " " " " " " "	312
Panhüys: A leghatalmasabb	72
" " " " " " " " " " " " " "	108
" " " " " " " " " " " " " "	80
L. Perutz: 9 és 9 között	25
Richepin: Derék emlékek	70
Sinclair: Jimmie Higgins	30
Wolf: Szuvarin hercegnő	27
Heimburg: Mihászna kisasszony	35
Courths M.: Rang és szerelem	30
" " " " " " " " " " " " " "	30
" " " " " " " " " " " " " "	35

A könyveket a pénz és portó előzetes beküldése vagy utánvét mellett szállítjuk.

Az „UJ KELET” könyvosztálya

Cluj, Str. Baron L. Pop 10.

Kisérje figyelemmel további hirdetésünket!

Betonkeverőgépek

valamint az összes cementipari gépek, u. m. cementtörcserepek, betontéglák, türeges betonblokkok, cementterazzo, granitoid, járdalapok gyártására kézi és erőhajtásra berendezve, formák, betoncsövek, kutygyűrűk, lépcső és egyéb építési anyagok gyártására. Teljes asbestcementpala-gyári berendezések, 1-a cementfestékek stb. stb. raktárról azonnal szállíthatók.

MODERNA

Építőipari Gépek és Radiátor Rt.
Brasov, Kis ucca 12.

Árlapok és költségvetések díjmentesen!
Mielőtt cementipari gépeket vásárol, kérjük raktárunk megtekintését



k végle-
sa miatt
yermek-
l gyári
itjuk el.
emps“
ó-u. 11.
yelem!

minden este
ya
ból álló műsor.

S céghez (Str.
bol az összes

vetek

en leszállított
Lloyd 2836

fog, mint a nap-

ODONT fogkré-
znász Aladár!

RD

DÉ
RS FVESRE.

Sürgőnycim:
onszám: 266

me és
estés!

APRONIRDETÉSEK

Magyarországi kereskedelmi és iparkamara által kiadott, vasárnap betűvel 6.- lej. Legnagyobb méretűben 20 lej. Álláskeresőknek 80% kedvezmény.

Perfekt német, francia nevelőnőt keres 8 éves kislány mellé, Párisi aruház, Turda. Zongorázni tudó és Zsidó vallású előnyben. 7955

Tekintélyes kereskedő, ki Észak-Amerikát betutazta, ismét az Egyesült-Államokba utazik. Vállalja privát és üzleti ügyek lelkiismeretes elintézését. Megbízásokat október 20-ig kérek. W. Lénárt, Timisoara III. Csáky-utca 2., I. 4. 7957

Angol nyelvmester, egyetemi végzettséggel, 3 hónapi kurzus alatt angolul beszélni és írni megtanít. Értekezés: Calea Motilor 53., este 8 ó. után. 7937

Négy gimnáziumot végzett urileány, ki már hosszabb ideig volt pénztárnál alkalmazva, állást keres. Megkereséseket „Pontos” jellegre a kiadóba.

Egy nutriával bélelt városi bunda eladó, Postakert-utca 7. Deutschné. 7959

Perfekt gyors- és gépirónó azonnali belépésre állást keres. Leveleket „Elsőrendű munkaerő” jellegén a kiadó továbbít.

Azonnal átadó rendkívül kedvező feltétellel, más foglalkozás miatt — Bodega italmérséssel, vendégszoba és szoba-konyhás lakás, udvar, tekepálya mellékhelyiségekkel, Kolozsvár külterületén gyárak mellett. Cim a kiadóban. 7951

Nyelvtanuláshoz segédkönyveket, szótárakat előnyös árban szállít az Uj Kelet könyvosztálya. Kérjen árajánlatot.

Urilányokat férfi és női fehérnemű szabására, varrására négy hónap alatt teljesen megtanítok. Berkovits Miklósné, Str. Tudor Vladimirescu (Mikes K.-u.) 17.

Két fiatalember, vagy felsőbb oszt. diák kosztot, lakást kaphat Egyetem-u. 5., ajtó 3.

RASOLOR
kéménylelt borotváló por
★
1/4 kgrm. ára
8 lei

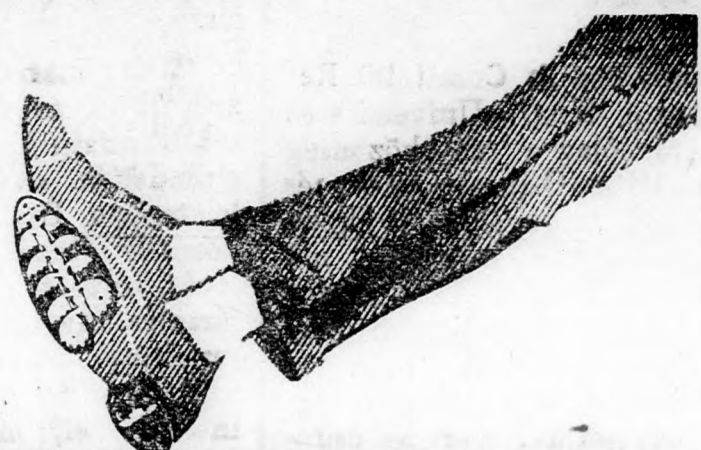


LEBOVITS
borbély készítő,
Sata-Mare
★
Vízszinteladónak 5 kg 120lei

Zsák Zsineg
HAVAS DEZSŐ
TIMISOARA **Kötél**

Férfikalapokat
fest, tisztít, formál és vasal
Fehér István kalaposmester,
Cluj, Unió-utca 21. Redout.
Postai megrendelések is eszközöltnék!

Erdélynek legdusabban felszerelt rövid, nürnbergi-, diszműáru és játékaru nagykereskedése
Nussbaum Testvérek
Târgu-Mureş (M.-Vásárhely) Tel. interurban 200
ELADÁS CSAK VISZONT-ELADÓKNAK



PALMA
kaucsuksarok és talp
ruganyossá és zajtalaná teszi járását, kiméli lábát és cipőjét. Tartósabb a bőrnél!!

Kerestetik
Dohrudzsába tésztáru (makaroni)gyártó mester
Ajánlatok bizonyítvány-másolatokkal a „Rador Publicitate”, Cluj, Str. Memorandului No 12. „Rador” 2286

TRANSATLANTIQUE
FRENCH LINE
Illustration of a ship.

Személyposta — Gőzhajók
Havre és Szt.-Nazaire-ból
Cuba és Mexiko
New-York és Canadába.
Felvilágosítások és jegyek: „SARNIA”-nál
Bucureşti, Pasagiul Comédia Rador 1572

Dióexportőrök figyelmébe!
Uj papirzsákok, vámalánemesnek
Kaphatók míg a 16lej Barca Centrala készlet tart, drhja Cluj.gabonaosztály

RÓTH cipész
CLUJ,
Str. St. O. Iosit
volt Széputca
Illustration of a shoe.

Működő
gyógyszertárakat
átveszek vagy bérelek.
Részletes ajánlatok „PROGRES” Agentiei de Publicitate, Bucuresti, Calea Griviţei 96. küldendők.

...Kolozs...
...Pep, (Br...
...telefon: S...
...kiadóh...
...N. Sz...
...késziatok...
...marke...
...szedők...
...bank...
1924 októb...
Angliá
Egy pi...
hogy mihe...
az angol pa...
zete tartha...
den kisebb...
éppen most...
Macdonald...
filozofiatá...
az összes e...
fejezetten...
véletlenül...
a tíz-negyve...
vetése volt...
egész jelent...
politikai vil...
kers Weekl...
Angliában...
folyása és...
hívást intéz...
adják oda...
háborunak...
telizmus...
vás miatt a...
bell nevű s...
eljárást, am...
kommunistá...
egítációs esz...
Sir Patr...
ban, aki mi...
ban, alapos...
sabb államp...
lembvéve, ...
len beszün...
ava ni egy e...
vélemény ez...
den különö...
vette s csak...
elő a konce...
„hallatlan vi...
szemben”.
aki az ellen...
lami főügyés...
tésére. Egész...
ügy az ellen...
előrehoigált...
megbuktatás...
mélyebben v...
kérdés, sem...
nem váltotta...
ellonzék köré...
lasztás esélye...
világosan lát...
sorsa a lond...
telen az, hog...
állana, ha ne...
bocsáthatatlan...
szerint), hog...
Ruhr-vidéket...
hiba volt, m...
ez lehetetlen...
ugyanolyan e...
con, mint a...
szállással Né...
teni. A lond...
sajtó mint...
hog a fra...
Ruhr-vidéket...
írása előtt...
az aláírás u...
tencia és M...
után kevés...
gok nem ak...
teknél. De j...
ledtek, hogy...
fogja akceptá...
azonban ebbe...
akkor az an...
domborodni...
közvélemény...
sz angol korn